

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

08-06-2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.459

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

n.v.t.

Plandatum/Deadline Kamer

Brief bij kamer voor 15 juni 2023

Binnengekomen op

nota

Kamerbrief mogelijkheid om de Afghaanse studentes van de landbouwschool alsnog hun studie af te laten ronden

Aanleiding

- Uw toezegging in reactie op vragen van Kamerleden van der Lee, Hammelburg en Stoffer tijdens de begrotingsbehandeling BHOS 2022 om nogmaals alternatieve mogelijkheden te onderzoeken om 36 studentes die niet aan het National Agricultural Education College (NAEC) af konden studeren verder te ondersteunen en;
- Kamerbrief van 22 december 2022 waarin werd toegezegd de optie voor het vervolgen van de studie aan een andere onderwijsinstelling nog eenmaal te onderzoeken en de Kamer hierover te informeren.
- Het WGO Jaarverantwoording op 15 juni waar voorafgaand de Kamer nog een laatste keer geïnformeerd zal worden over dit onderzoek.

Geadviseerd besluit

Graag uw akkoord om:

- De 36 studentes aan te bieden hun opleiding te vervolgen in Dominica binnen een programma dat UNDP zal leiden (optie 2).
- Voorafgaand aan het WGO Jaarverantwoording de Kamer informeren over;
  - het aanbod dat aan de vrouwen is gedaan;
  - het feit dat deze optie met de vrouwen en UNDP uitgewerkt wordt;
  - wanneer bij (een deel van de) de studentes geen interesse of mogelijkheid van deelname bestaat, of wanneer praktische obstakels deze optie toch niet haalbaar maken, het onderzoek afgerond wordt, ook omdat er in de haalbaarheid van de overige twee opties zoals in de brief van 22 december 2022 geen verandering is opgetreden.

Uw akkoord met en ondertekening van bijgevoegde brief hierover, die werd opgesteld n.a.v. uw reactie op nota Min-BuZa.2023.15486-21 waarvan de aangepaste inhoud hierbij opnieuw aan u voorgelegd.

Kernpunten

U deed per Kamerbrief van 22 december 2022 de toezegging om in het eerste kwartaal van 2023 meer duidelijkheid te scheppen over de haalbaarheid van

een laatste optie voor de 36 studentes die niet aan het NAEC konden afstuderen, via een studiebeurs voor het afronden van de opleiding in een ander land. Die toezegging heeft enige vertraging opgelopen o.a. door noodzakelijke aandacht voor reactie op de TLB edicten die vrouwen verbieden te werken voor ngo's en de VN en uitgebreid onderzoek zoals hieronder weergegeven.

- Onderzoek is gedaan in Pakistan, Indonesië, Bangladesh, Kazachstan, Kirgizië en Dominica (in het Caraïbisch gebied). Die onderzoeken leverden de volgende concrete opties op:
  - Optie 1: Bangladesh, waarbij de Asia University for Women (AUW) bereid is te helpen bij het overbrengen van de studentes en hen een ambitieus universitair onderwijstraject wil aanbieden.
    - Dit traject behelst veel meer dan enkel het afronden van het laatste semester praktijkonderwijs. Ook zou NL hierbij in grote mate betrokken moeten zijn bij operationele zaken zoals het organiseren van paspoorten voor de studentes. Dat zou afwijken van de praktijk bij overbrenging en ligt niet binnen de invloedssfeer van post KAB. Daarom wordt deze optie niet wenselijk of haalbaar geacht. Het traject zou naar verwachting 15.000 USD per student per jaar kosten.
  - Optie 2: Dominica, waarbij de studentes binnen een onderwijsprogramma van UNDP meegenomen worden en desgewenst hun opleiding in Dominica zouden kunnen afmaken.
    - Omdat de vrouwen hierbij op kunnen gaan in een UNDP programma, is UNDP verantwoordelijk voor alle logistieke ondersteuning. Daarom grotere voorkeur voor deze optie, al zijn er wel serieuze vraagtekens bij de fysieke en culturele afstand tussen Kaboel en Dominica en de vraag of UNDP de studentes bij bepaalde randvoorwaarden, zoals het verkrijgen van een paspoort, effectief kan ondersteunen.
    - In eerste instantie was het voorstel van UNDP om de studentes in hetzelfde programma in Kazachstan of Kirgizië hun opleiding af te laten ronden. Echter blijkt dit niet mogelijk omdat beide landen visumvereisten voor Afghaanse vrouwen sterk hebben aangescherpt in afgelopen maanden.
    - Kosten van deze optie beslaan EUR 700.000 voor 36 vrouwen.
  - Optie 3: onderzoek thans afronden.

Datum

08-06-2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.459

Toelichting

Resultaten onderzoek tot op heden

- ZMA Kaboel heeft samen met partners en posten in betrokken landen onderzoek gedaan naar mogelijkheden in Pakistan, Indonesië, Bangladesh, Kazachstan, Kirgizië en Dominica. Uitgangspunt daarbij was het vinden van een instituut waarbij de studentes hun laatste semester landbouwonderwijs zouden kunnen afmaken en daarmee een diploma zouden kunnen behalen.
- Daarbij is gekeken naar de aanwezigheid van geschikte onderwijsinstellingen (inclusief onderwijs in de taal die passend is voor de studentes/mogelijkheden tolken), mogelijkheden tot verkrijgen van (studie) visa in de betreffende landen, en mogelijkheden rondom logistiek in Afghanistan (toestemming krijgen van de de facto autoriteiten om Afghanistan te verlaten, het verkrijgen van een paspoort, toestemming van familie van de studentes om te reizen).

- Een overzicht van de mogelijkheden die zijn onderzocht:

- Pakistan:

- In Pakistan werd via partner Helvetas in eerste instantie een geschikt onderwijs instituut gevonden, de ATI Universiteit in Peshawar.
    - ATI was bereid de studentes te accepteren en hebben een passende en aansluitende opleiding. De studentes zouden daar echter geen volwaardig diploma krijgen.
    - ZMA ISL geeft ook aan dat de kans dat de vrouwen een studievizum krijgen voor Pakistan gering is. Daarnaast een algeheel negatief advies m.b.t. de veiligheid van de vrouwen in Pakistan.
    - Onderzoek in Pakistan is om bovenstaande redenen gestaakt.

- Indonesië:

- In Indonesië is contact geweest met een universiteit (UIII) die ervaring heeft met Afghaanse studenten, maar die enkel universitaire opleidingen aanbiedt. Een niveau veel hoger dan het praktijkonderwijs van NAEC.
    - IND BZ heeft informele gesprekken gevoerd met een landbouwinstituut (IPB) dat geschikter lijkt, maar ook geen diploma kan uitreiken.
    - Ook blijkt uit gesprekken met IDN BZ dat studieviza in Indonesië voor een kort studietraject niet makkelijk verkrijgbaar zijn.
    - Voor de NAEC-vrouwen lijkt Indonesië dus niet de juiste oplossing. Deze stroom van onderzoek is om bovenstaande redenen dan ook gestaakt.

- **Bangladesh (optie 1):**

Informatie van of over (maatschappelijke) organisaties die door openbaarmaking daarvan benadeeld kunnen worden

- AUW heeft gesteld de vrouwen wel aan te willen nemen maar voor een ambitieus traject (eerst Engels leren, en bijv. biologie studeren). Het traject zou ongeveer 15.000 USD per student per jaar kosten.

- Voor bovenstaande mogelijkheden, waarvan Bangladesh de enige waar onderzoek nog niet definitief is gestaakt, zou ZMA KAB een overeenkomst met de universiteit aan moeten gaan en een operationele rol spelen bij de praktische zaken die bij het overbrengen van de vrouwen komen kijken. Bijvoorbeeld door het helpen bij het verkrijgen van studievizum. Ook zal een deel van de vrouwen zelf nog een paspoort moeten aanvragen. Een paspoort verkrijgen in Afghanistan is een langdurig proces waar de post op dit moment geen invloed op kan uitoefenen.
- Een laatste optie waarbij logistiek rondom verplaatsing van de vrouwen mee wordt genomen in het programma betreft:
  - **Dominica (optie 2):** UNDP voert reeds een onderwijsprogramma uit waarbij op dit moment 150 Afghaanse meisjes hun onderwijs op zowel

Datum

08-06-2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.459

universitair als praktijkniveau afronden in Kazachstan en Kirgizië. Echter, op dit moment geven zowel Kirgizië als Kazachstan geen studentenvisa meer af. Daarom is UNDP voor het eigen programma op zoek gegaan naar andere mogelijkheden wereldwijd. Daarbij is Dominica een realistische optie volgens UNDP.

- Omdat betreffende vrouwen hierbij op zouden gaan in een bestaand UNDP programma, is UNDP verantwoordelijk voor alle logistieke ondersteuning waaronder bijvoorbeeld het financieren van mannelijke begeleiders (mahrams) voor het deel van de reis waar dat nodig zal zijn en vertalers die nodig zullen zijn voor het volgen van de studie in Dominica.
- Kosten van deze optie zijn grofweg EUR 700.000 voor 36 vrouwen.
- Dit kan gefinancierd worden uit resterend V&R budget ZMA KAB en is daarmee financieel een realistische optie. Echter is de vraag of een reis en verblijf van 6 maanden in Dominica, die nodig zal zijn om diploma te behalen, realistisch is voor alle vrouwen gezien zij naar verwachting niet in staat gesteld zullen worden familie mee te nemen. Daarnaast gaan eerder besproken beperkingen over lange wachttijden bij verkrijgen van nodige paspoorten ook voor deze optie op en zal ook UNDP hier naar verwachting geen invloed op kunnen uitoefenen. Paspoorten zullen de vrouwen waar nodig zelf moeten aanvragen.

Datum

08-06-2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.459

Vervolgstappen

- Door de verschillende vraagtekens die nog bij het uitlopen van deze optie komen kijken, is het voorstel de studentes enkel na uw akkoord voor verder inzetten op de voorgestelde optie te informeren over de mogelijkheid van deelname aan het UNDP-programma. Verwachting daarbij is wel dat dit voor veel vrouwen niet de juiste oplossing zal zijn. Overwegingen die spelen zijn o.a. feit dat waarschijnlijk familie van de vrouwen niet mee zullen mogen, familie van de vrouwen anderszins bezwaar zou kunnen maken, en dat vrouwen die niet in bezit zijn van een paspoort dat waarschijnlijk niet op korte termijn zullen krijgen.

Resterende overwegingen

- Met deze aspecten in ogenschouw wordt een laatste optie geschetst, namelijk het vaststellen dat er geen kansrijk pad is gevonden om de vrouwen toch een diploma te bieden en het na gedegen onderzoek tijd is om:
  - **Het onderzoek af te ronden (optie 3):**
    - Aan de Kamer werd per brief van 22 december 2022 reeds gemeld dat er een reële kans bestond dat de inzet niet het gewenste resultaat zou opleveren. De vrouwen hebben hoe dan ook allemaal een certificaat van deelname voor hun studietijd aan het NAEC gekregen. Ook zullen zij door de Wageningen Universiteit worden ondersteund met onder meer een aanbevelingsbrief wanneer zij zelf de mogelijkheid zien zich bij een andere landbouwschool aan te melden. Dat hier op korte termijn weinig kans voor zal zijn en een certificaat van deelname dus het hoogst haalbare blijft frustrerend, net als het feit dat het niet kunnen voortzetten van de studie voor veel andere vrouwelijke studenten in Afghanistan op dit moment de realiteit is.

Communicatie Kamer

Na uw akkoord met voorgestelde optie zal het voorstel aan de 36 studentes worden gedaan. Daarmee kan, nog voor het WGO Jaarverantwoording van 15 juni, een updatebrief hierover aan de Kamer worden gestuurd. Daarin kan ook worden vermeld dat wanneer een deel van de vrouwen niet in kan of wil gaan op dit aanbod, of wanneer onvoorziene praktische obstakels de optie toch niet haalbaar maken, het onderzoek wordt afgerond.

Datum

08-06-2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.459

Achtergrond NL steun NAEC en timeline besluiten

- NL heeft NAEC 12 jaar gesteund, uit budget post Kaboel en via de Wageningen Universiteit. Steun zou volgens planning oktober 2021 aflopen, i.v.m. uitzonderlijke situatie in het land werd echter door toenmalig minister Kaag in voorjaar 2021 besloten nog een laatste bijdrage van een jaar toe te kennen.
- Na machtsovername TLB en pauzeren en heroverwegen van alle NLse OS inzet in AFG werd vastgesteld NAEC tot eind mei 2022 te blijven steunen, om de laatste lichting studenten af te laten studeren. Onder hen 36 vrouwelijke studenten. Het project als geheel zou daarna op 31 oktober 2022 worden gesloten.
- In 2022 is door WUR en NAEC alles op alles gezet om laatste studenten voor einddatum project af te laten studeren. Voor de jongens is dat gelukt. Echter, door uitblijven van de nodige toestemming door de facto autoriteiten in Afghanistan voor nodig fysiek onderwijs om de vrouwelijke studenten af te laten studeren, is dat voor hen niet gelukt.
- Volgens WUR en de post KAB waren zowel de veiligheids- als haalbaarheidsrisico's om het project met doel af laten studeren van de studentes te verlengen te groot.
  - Veiligheidsrisico's bij meisjes zonder toestemming toch naar school laten komen.
  - Haalbaarheidsrisico's bij het alternatief van overgaan tot online onderwijs en project daarmee verlengen, waarbij geen garanties op een erkend diploma zijn en door wegvallen van staf risico's bestaan voor degelijke afsluiting van het project.
- Daarom is op 9 sept. 2022 besloten het project niet te verlengen en de meisjes een certificaat van deelname in plaats van een erkend diploma te bieden.
- Tijdens Begrotingsbehandeling BHOS 2023 (1 en 3 november 2022) zegde u naar aanleiding van vragen GL/PvdA en D66 en SGP toe nog een keer alle verschillende opties om de Afghaanse studentes alsnog hun studie af te laten maken te onderzoeken.
- Dat onderzoek vond in eerste instantie plaats op drie sporen.
  - Inzet op toestemming voor fysiek onderwijs via diplomatiek spoor
  - Mogelijkheden voor online onderwijs
  - Mogelijkheden voor een studiebeurs voor het afronden van de opleiding in een ander land
- Per brief van 22 december 2022 is aan de Kamer gecommuniceerd dat de eerste twee opties nagenoeg kansloos zijn, maar dat voor het derde spoor nog nader onderzoek zou plaatsvinden en de Kamer in het eerste kwartaal van 2023 nader geïnformeerd zou worden over de haalbaarheid van deze optie.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Datum

08-06-2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.459

Internationale en diplomatieke belangen